

[Bilgrav-Nielsen.]

at det ikke er for meget sagt, at de indkaldte i dag lever under økonomisk formynderi. I betænkningen er der offentliggjort en undersøgelse foretaget blandt ca. 2.500 indkaldte. Denne undersøgelse viser, at ca. 65 pct. af de indkaldte modtager økonomisk hjælp fra ægtefæller, søskende, forældre eller andre. Undersøgelsen viser også, at ca. 68 pct. af de gifte indkaldte modtager hjælp fra kommunen i henhold til forsorgslovens § 54. Hvis man samtidig betragter de indkaldtes økonomiske situation forud for indkaldelsen, ser man, at der er tale om en betydelig og særdeles mærkbar nedgang for langt de fleste. Særlig hårdt går det ud over soldaterfamilierne. Disse og flere andre tal fra den førnævnte undersøgelse siger os, at forholdene er ganske uacceptable, som de er i øjeblikket.

Men det er ikke det således klart dokumenterede behov for økonomiske forbedringer, der alene ligger bag vort ønske om indførelse af en egentlig soldaterløn. Det forhold, at ca. 35 pct. af hver årgang unge får pålagt en tvangsmæssig opgave, som ikke pålægges de resterende 65 pct., skaber et uheldigt skel, som i stigende grad bliver mærkbart for de indkaldte. For det første fordi den indkaldte kan miste indtil 2 års anciennitet både i henseende til løn og i henseende til advancement sammenlignet med de jævnaldrende, der går fri, for det andet fordi værnepligten som sådan må siges at være det stærkeste indgreb, der overhovedet tages i den enkelte persons frihed — et forhold, som vil føles stadig mere tyngende i et samfund med stigende velfærd, stigende levestandard og stigende krav om uddannelse.

Også i henseende til en bedring af de klimatiske forhold under tjenesten er det ønskeligt med en egentlig soldaterløn. Det er almindelig kendt, at mennesker, der har økonomiske og sociale problemer, meget ofte kan skabe problemer på arbejdspladsen — et forhold, der uvægerlig forstærkes af, at den indkaldte er tvunget ind på den militære arbejdsplads. Endvidere vil indførelse af værnepligtsløn afgjort medføre, at de forskelle, der er i tjenestetidens længde ved de forskellige værn, vil føles mindre belastende. Ligeledes mener jeg, det må fremhæves, at de skævheder, der i dag eksisterer på grund af, at nogle indkaldte mod-

tager erhvervsløn, også i nogen grad vil mindskes i det øjeblik, man indfører en egentlig soldaterløn. I det radikale venstre er vi tilhængere af, at der gives en sådan løn til de indkaldte, at de både er i stand til at opretholde det levestandard, de havde ved indkaldelsen, og sættes i stand til at klare de forpligtelser, der normalt påhviler borgerne. Det forslag om en månedsløn på ca. 1.800 kr., som er fremført af klimaudvalget, og som svarer til, hvad en ikke-faglært i statens tjeneste får, anser vi for at ligge tæt ved, hvad det måtte være rimeligt at sætte sig som mål. Vi er endvidere af den opfattelse, at vi for fremtiden må lade soldaterlønnen regulere i overensstemmelse med statens almindelige regler herom. Så vidt det principielle.

Af økonomiske og praktiske hensyn er vi dog indforstået med, at det bliver nødvendigt gradvis at nærme os det ønskelige mål. Vi bliver nødt til at se forslaget i sammenhæng med andre vigtige samfundsspørgsmål.

Et andet spørgsmål, det er mig magtpåliggende at fremhæve, er spørgsmålet om de sociale støtteforanstaltninger, som i dag er tilgængelige særlig for de gifte indkaldte. Vi mener, det bliver nødvendigt at overveje en selvstændig lov om støtte til de indkaldte, af flere grunde. De støtteforanstaltninger, som i dag eksisterer, er anbragt i forsorgsloven, og det hindrer, at der kan gives de indkaldte fuld kompensation for den indtægtsnedgang, de har under tjenesten. Endvidere er det urimeligt, at der ved forskellige tolkninger af gældende regler opstår store forskelle i støtten fra kommune til kommune, og endelig finder vi, at det er utilfredsstillende, at den byrde, der af samfundet er pålagt den indkaldte, tvinger ham ind under social forsorg. Der er al mulig grund til at tro, at indførelse af en egentlig soldaterløn og gennemførelse af ændrede sociale støtteforanstaltninger ikke alene vil skabe rimelige økonomiske og sociale forhold, men at det tillige vil give de indkaldte mere frihed til at leve et almindeligt liv ved siden af tjenestetiden, således at det tvangsmæssige indgreb, værnepligten er, vil føles mindre tyngende.

Man kan naturligvis indvende, at det vil få forvarsbudgettet til at stige. Hertil skal jeg blot sige, at jeg ikke har noget imod, at vi ved indførelse af soldaterløn får den virke-